

Oktober 2014

nieuwsbrief

- Twintig jaar Moria!
- **Conferentie en feest op 13 en 14 november**
- Werken aan vrijheid
- **Lees mee over wat Moria leert**
- André Stuart over woorden
- **De taal van de transitie is geheimloos**

moria

werken aan vrijheid

Gezocht: taal die helpt om door te dringen in een geheim

Sinds twee jaar ben ik formeel *voorzitter van de raad van bestuur* van Moria. Mijn moeder kan trots zijn, want het is een hele mond vol. Gewoon directeur zijn van dit huis vind ik overigens uitdaging genoeg.

De wereld van de zorg zit vol abstracte woorden, steriele termen en afstandelijke functies. Een woord dat iedereen al wel een keer in eigen mond geproefd heeft is: transitie. Het staat voor de zeer ingrijpende veranderingen in de zorg. Veel mensen voelen die veranderingen pijnlijk aan hun nog jeugdige of al oude lijf. Maar met zo'n woord is de verdoving gelukkig inbegrepen.

Wie belast is met een transitie en door de bomen het bos niet meer ziet, kan zich opgeven voor de *Dag van de Transities*. Je kunt er 'in co-creatie werken aan kwaliteit en *outcome* van maatschappelijke ondersteuning teneinde te komen tot een slimme set van kwaliteitseisen en indicatoren'.

En omdat de keukentafel straks een centrale plaats inneemt binnen de zorg, kun je er deze workshop volgen: 'Aan zes keukentafels worden er zes gesprekken gevoerd van tien minuten. U legt uw vraagstuk voor aan de adviseur en u wordt op een manier geadviseerd, die anders is dan u gewend bent. Op originele wijze komt u tot nieuwe inzichten en wordt u snel op nieuwe gedachten gebracht en bent u binnen tien minuten van uw oorspronkelijke vraagstuk af. Durft u het aan?'

Ik kan me voorstellen dat iemand die als verandermanager maatschappelijk domein belast is met de decentralisatie van zijn focusgemeente (ik verzin het niet) het aandurft. Of zelfs likkebaardend naar zo'n bijeenkomst uitziet.

Tijdens mijn studietijd, ik deed theologie, heb ik Hebreeuws geleerd. Dat vond ik toen een geweldige uitdaging. Ik weet nog hoe gretig ik daarmee bezig was. Een alfabet dat je niet kent, vreemde letters, rare klanken, woorden die op geen enkele manier lijken op wat je gewend bent. Schrijven en lezen van rechts naar links. Maar het had een doel. Doordringen tot een geheim dat verborgen lag in teksten. Dat geheim had en heeft voor mij te maken met 'wat echt leven is' en hoe je 'vrij' kunt zijn.

De 'taal van de transities' die bij alle aanbestedingen bloedeloos voorbij komt in eindeloos veel documenten ervaar ik als geheimloos. En dat terwijl iedereen rond de tafel minder bureaucratie wil, meer eenvoud en 'dat het om de mensen gaat'. Maar waarom gebruiken we dan zo'n klinische taal?

We kunnen leren van de taal van de jongens bij Moria. Het valt me op dat veel bewoners schrijven. Woorden vinden helpt ze om het geheim van hun leven te openen. Zoals Pietje Driessen in een rap (te zien en te horen op YouTube: <http://youtu.be/6ppWwyqcfZO>):

*Als ik begin te schrijven ben ik een open boek
Over moeilijke tijden, inspiratie genoeg.
Wat weet jij van de tijden van honger in de maag?
Heeft de president honger, dan is zelfs hij op de straat!
Zo gaan die dingen, ooit waren wij kindjes,
nu ex-gedetineerden die geluk willen vinden.*

Ik denk dat een echte transitie begint bij een nieuwe taal die verbindt en dichtbij brengt (Ja, ex-gedetineerden waren ook kinderen). Dat betekent dat we op zoek moeten naar zoiets als ... translatie.

André Stuart, directeur

De taal van de transities die bij alle aanbestedingen
bloedeloos voorbij komt ervaar ik als geheimloos

Deze tent – de 'Hofnar Tweemaster' geheten – staat tijdens de feestdagen in onze tuin.

Er is er een jarig...

November wordt een feestelijke maand voor Moria. Op 13 en 14 november wordt het 20-jarig bestaan gevierd met twee evenementen: een conferentie en een feest. Beiden vinden plaats bij Moria thuis, aan de Louiseweg 12 in Nijmegen.

Op donderdagmiddag 13 november 2014 houden we open huis voor professionals uit de (zorg-/jeugd-/detentie-)sector. Samen willen we kijken voor welke uitdagingen ons werk staat en welke bijdrage Moria daaraan kan leveren. We denken namelijk dat Moria een uniek verhaal te vertellen heeft, met voor- en tegenslagen in de omgang met haar bewoners, die zij graag deelt met andere zorgverleners, wetenschappers, politici etc.

Conferentie en blog

Het thema is: leren balanceren tussen ruimte en regels. Onder leiding van dagvoorzitter Cees Grimbergen (bekend van het tv-programma *Hollandse Zaken*) gaan we in verschillende sessies op zoek naar antwoorden op vragen als: hoe zorgen we dat 'het systeem' het werk niet overneemt? Hoe geven we aandacht aan de ziel van dit werk? En hoe gaan we om met de onvermijdelijke mislukkingen?

We verheugen ons op veel vooraanstaande sprekers, zoals hoogleraar positieve psychologie Jan Auke Walburg (UT Twente), gevangenisfilosoof Rein Gerritsen, hoogleraar reclassering Peter van der Laan (VU), lector residentiële jeugdzorg Peer van der Helm (HS Leiden), hoogleraar penitentiair recht Paul Vegter (RU Nijmegen) en vele anderen.

Het voorwerk voor de conferentie gebeurt op het blog www.werkenaanvrijheid.nu. In de sessies beginnen we bij concrete vragen uit ons dagelijks werk. Aan de gesprekken kan iedereen deelnemen. Het belooft een inspirerende middag te worden. Meer informatie op: www.stichtingmoria.nl/conferentie

Feest

Op vrijdag 14 november vieren we feest met iedereen die Moria een warm hart toedraagt. Vanaf 16.00 uur zijn genodigden van harte welkom om, onder het genot van een hapje en (een alcoholvrij) drankje, bij te praten met oude bekenden en kennis te maken met nieuwe mensen. Ook halen we herinneringen op aan twintig jaar Moria en kijken we samen vooruit.

Vanaf 18.00 worden gasten getrakteerd op een heerlijk diner* en in de avond staan de verhalen van verschillende (oud)bewoners centraal. Zij vertellen over hun soms moeilijke wegen naar vrijheid. Op de uitnodiging die is verstuurd, staat een volledig programma van het feest.

Tijdens beide evenementen helpen bewoners van Moria mee in de organisatie, opbouw van de faciliteiten en de bediening. Iedereen zal zijn schouders eronder zetten om dit tot twee onvergetelijke dagen te maken, waar met veel plezier aan zal worden teruggedacht. Wij hopen u te zien.

* Bent u uitgenodigd? Vergeet u zich dan niet voor het diner aan te melden, door vóór 10 november een e-mail te sturen naar: lustrumdiner@stichtingmoria.nl.

Zoeken in de wo

Moria bestaat twintig jaar: een ‘kleine club met een groot verhaal’, vindt journalist en theoloog Arjan Broers. In de aanloop naar de conferentie van 13 november maakt hij een blog over de vraag wat Moria heeft geleerd en te leren heeft.

Door Arjan Broers

Journalist en theoloog Arjan Broers

Welke organisatie viert feest en gaat daarvoor publiekelijk met de billen bloot? Moria durft dat. Hoe veelzeggend dat is, ben ik momenteel aan het onderzoeken.

Stichting Moria is een kleine club, maar het heeft een groot verhaal. Geen lang verhaal, maar wel groot. De ambitie is namelijk om een ‘plaats te zijn waar wordt gezien’, want dat is de letterlijke betekenis van de naam van de Bijbelse berg Moria.

Vijf jaar geleden, bij de viering van de vijftiende verjaardag, viel me op hoe mensen uit de sector naar Moria keken. Met warmte, maar ook met een zekere jaloezie.

Dat had een praktische en een inhoudelijke kant. Praktisch omdat Moria als kleine organisatie, financieel gesteund door religieuzen en anderen, met veel meer vrijheid kon werken dan collega's in het penitentiair, maatschappelijk en reclasseringswerk. Inhoudelijke omdat Moria de ruimte neemt om naar de dieptedimensie van bewoners te kijken: niet naar problemen die opgelost moeten worden, maar naar verlangens die tot ontwikkeling willen komen.

Mensen voelen onmiddellijk aan dat Moria tot de kern komt, door kleinschalig en vanuit vertrouwen te werken. Raar eigenlijk dat zo veel sociaal werk grootschalig en vanuit beheersing wordt vormgegeven.

Aan het einde van de zomer begon ik aan een *blog* (een serie artikelen op Internet) over de vraag wat Moria in die twintig jaar geleerd heeft en te leren heeft – zelf en aan anderen. Welke kant het op gaat stond van tevoren niet vast, wel dat het geen succesverhaal zou worden. Want ondanks alle inzet en goede wil, van Moria en van bewoners, is de dagelijkse praktijk weerbarstig, ongrijpbaar, verdrietig en soms ronduit frustrerend. De slogan van Moria is niet voor niets *werken aan vrijheid*.

Op www.werkenaanvrijheid.nu kunt u het blog lezen. Hier presenteer ik een samenvatting van de eerste van de drie maanden van dit onderzoek, dat het karakter heeft van wat journalist Joris Luyendijk *sharing your learning curve* noemt: je laat al doende zien wat je leert.

De aftrap was met **André Stuart**, directeur van Moria. Hij zet het verhaal meteen op scherp, door te zeggen hoe kwetsbaar het is: het werk met deze doelgroep, maar ook zijn kleine organisatie, die soms verpletterd dreigt te raken door alle eisen die het systeem stelt. Hoe blij je overeind in dat complexe zorgsysteem, dat gefixeerd is op wat meetbaar is? Hoe zorg je ondertussen voor je kwaliteit, wat zo moeilijk meetbaar is? En hoe ga je om met de teleurstellingen, die dit werk altijd met zich meebrengen?

In gesprek met het **team** viel me op hoezeer ze allemaal doordrongen zijn van het belang van Moria en de kern van dit werk. Dat is hoopvol. Maar ik zag ook hoe die ziel van Moria nauwelijks samen besproken of verwoord wordt, en hoe teamleden vooral oog hebben voor bewoners, weinig voor zichzelf en elkaar. Bezieling is – dat speelt op veel plaatsen in onze samenleving – vooral een individuele verantwoordelijkheid. Ook als jongens voortijdig vertrekken, moeten teamleden zelf maar met hun frustratie dealen.

Van inkoopster **Angélique Gillis** van het Zorgkantoor leerde ik dat mensen die in ‘het systeem’ werken daar ook de nadelen van zien. En hoe belangrijk het is dat een kleine organisatie goede banden heeft met professionals als Gillis.

estijn

Moria is eigenlijk te klein voor het zorgsysteem, dat ingericht is op grote organisaties. Tegelijk wordt die kleinschaligheid, het huiselijke en het persoonlijke juist geroemd als eigen en krachtig. Gek is dat: Moria levert maatwerk, waar andere zorgorganisaties dat alleen maar beloven. Moria werkte al lang vanuit het idee dat je moet zorgen dat mensen zelf verder komen, dat je niet alles voor ze moet oplossen. En toch moet Moria voortdurend knokken om te overleven.

Van **Sjef van Gennip**, de baas van Reclasering Nederland, leerde ik dat ook zijn organisatie moet knokken. Niet zozeer vanwege de bezuinigingen, maar vooral vanwege de toegenomen verwachtingen én de intensieve verantwoording. Simpel gezegd: er moeten meer delinquenten begeleid worden en daar wordt niet in geïnvesteerd. De gevolgen daarvan, voor de (ex-)delinquenten en de samenleving, laten zich raden.

Van **Yvo van Kuijck**, vice-president van het gerechtshof in Arnhem, leerde ik dat de zorg voor delinquenten zodanig is uitgekleed, dat de rechtspraak afhankelijk is van organisaties als Moria. Rechter als Van Kuijck maken zich zorgen over 'ondoordachte incidentenwetgeving die het recht in onbalans brengen'. Het is van belang om mensen als personen te benaderen, niet alleen als lid van een groep. Niets doen is in feite 'een uitnodiging tot recidive'.

Cees Grimbergen is de presentator van de conferentie op 13 november. Hij vertelt op www.werkenaanvrijheid.nu over zijn engagement én bescheidenheid: het werk van organisaties als Moria is ontzettend belangrijk, en tegelijk is het een gelukje als je echt iets in een ander kunt kantelen.

Van psychotherapeute **Helmi Wilbers** leerde ik dat het 'zien van de ander' bij Moria niet zo lieflijk is als het klinkt. Deze jongens uiten zichzelf vaak via conflicten en negativiteit, daarom worden ze vaak gemeden. Een persoonlijk begeleider bij Moria moet blijven staan in het conflict, liefdevol maar stevig grenzen aangeven. 'En dat kun je niet alleen', zegt Wilbers. 'Nooit.' De kern van Moria is hoop en vertrouwen geven, zegt zij: 'Als het werkt, zie je dat een jongen meer vertrouwen krijgt in zichzelf en in anderen, en dat ze in deze maatschappij een plek kunnen vinden. Voor veel jongens zijn dat nieuwe ervaringen.'

Van frater **Marist Jacques Scholte** leerde ik hoe simpel de keuze voor stilte en aandacht is, en hoe moeilijk blijkbaar echt kiezen is. Onze professionele cultuur wil problemen oplossen – in plaats van iemand op pad te durven sturen met een levensvraag. Daar kan juist Moria in groeien.'

Als deze nieuwsbrief verschijnt, is het blog www.werkenaanvrijheid.nu alweer verder. Komt u er lezen en doe mee aan het gesprek! Kort voor conferentie en feest in november vat ik mijn bevindingen samen. In ieder geval zal daarin een rol spelen waarom ik het kenmerkend vind dat Moria zo met de billen bloot durft te gaan: via de fraters en zusters die hier lang werkten, leeft hier het besef dat wat echt waardevol is, zichtbaar wordt in het donkere en kwetsbare, niet in het lichte en glorieuze. Anders gezegd: jongens ontdekken bij Moria hun kracht als ze hun beperkingen en pijnlijke ervaringen durven zien. Ik vind dat een kostbare erfenis, die ik graag in het licht zet.

Vice-president van het gerechtshof in Arnhem, **Yvo van Kuijck**

Psychotherapeute **Helmi Wilbers**

Frater **Marist Jacques Scholte**

Saïd Tahri: 'Zelfs Abraham kreeg een tweede kans'

'Ik was beveiligingsmedewerker, maar dat lag me niet zo. Toen ik bij de Pompestichting ging werken, had ik contact met gedetineerden en ging ik me voor hun verhalen interesseren. Het viel me op dat er vaak geen rekening werd gehouden met de diversiteit aan culturele gebruiken en gewoonten van de gedetineerden. Dat was niet zozeer onwil, meer gebrek aan kennis. In 2008 attendeerde iemand me op Maatschappelijk Werk en Dienstverlening bij Hogeschool Arnhem Nijmegen. De combinatie van werken en studeren bleek erg zwaar, maar ik hield vol en merkte dat ik tot mijn recht begon te komen. Sinds augustus 2012 werk ik als persoonlijk begeleider en sportbegeleider bij Stichting Moria.

Het kleinschalige van Moria trok me. We leveren maatwerk en houden rekening met persoonlijke eigenschappen en culturele verschillen. Voorheen hadden we nogal wat jongens van Marokkaanse en Turkse afkomst in de groep. Nu zijn het meer Afrikaanse jongeren. We nemen de tijd om op respectvolle wijze te ontdekken wat voor vlees we in de kuip hebben. Hier ontdekken ze

hun talenten en leren ze verantwoordelijkheid te nemen voor eigen woorden en daden.

Ik ben praktiserend moslim, maar ik leerde van mijn ouders dat niet geloof, maar je denken en doen je tot een goed mens maakt. Ik gebruik verhalen uit de Koran en andere heilige boeken soms in het contact met jongens. Met het Offerfeest en met Kerstmis maakten we mooie programma's, waarin we de verhalen vertelden en die verbonden met de verhalen van de jongens. Zoals Abraham op de berg Moria een tweede kans kreeg en bereid was offers te brengen. Zoals er voor de ouders van Jezus nergens plaats was. De jongens herkennen dat.

Ik ben een soort grote broer, maar zonder mijn professionaliteit uit het oog te verliezen. Ik neem de tijd om samen met de jongens te ontdekken waar hun talenten en krachten liggen. Dat doen we ook met sporten: met een kleine groep trainen we voor loopwedstrijden. De focus is en blijft de terugkeer van deze jongens in de maatschappij. Het is ontroerend als iemand ons huis verlaat en succesvol bezig is. Regelmatig zie je

dat een jongen iets terug wil doen voor anderen, die in de positie zitten waar zij vandaan gekomen zijn. Het is geweldig mooi om een bijdrage te leveren, hoe klein ook, om een mensenleven een positieve wending te geven.'

Ontleend aan een lang interview met Marianne van Waterschoot voor de website Nieuw Wij.

<http://www.nieuwwij.nl/interview/je-geloof-maakt-geen-goed-slecht-mens-van-je>

Niet vergeten

13 november
Conferentie van
14.00 - 18.00

14 november
Lustrumfeest van
16.00 - 22.00

In deze periode zal het verhaal van Moria hopelijk geregeld klinken in de media. In ieder geval zendt Omroep Gelderland eind oktober / begin november een tweeluik uit.

Afscheid frater Henk Huirne, welkom frater Ton Oostveen

Op 12 mei nam frater Henk Huirne afscheid van Moria, althans van de raad van toezicht (voorheen 'het bestuur') waarvan hij lid was. Hij wordt opgevolgd door frater Ton Oostveen, ook lid van de fraters van Utrecht. Deze congregatie draagt Moria sinds tien jaar mee, met de fraters Maristen en de zusters van Julie Postel.

De congregaties zijn 'zorgzame ouders' van hun nu twintigjarige kind, zei directeur André Stuart bij het afscheid. Ze hebben de basis gelegd en weten dat hun kind op eigen benen moet staan, maar ze blijven betrokken. Frater Henk was dat, zowel binnen als buiten de bestuursvergaderingen.

Henk spoorde de staf van Moria vaak aan om realistisch te blijven, zichzelf niet te overvragen. 'Zorgzaam, eenvoudig en sober' zijn de woorden die de levenswijze van de fraters van Utrecht kenschetsen en die bij Henk passen. Met die woorden en die levenshouding heeft hij ertoe bijgedragen dat Moria op koers is gebleven en een plek is die jonge mensen bevrijdt.

'De innerlijke keuze voor een ander leven'

Phoenix (1990): 'Van Moria is er maar één, dat zag ik toen ik me oriënteerde op mijn doorfasering. Dan zullen ze vast professioneler zijn dan een organisatie met allemaal filialen, dacht ik.'

Ik wilde hier heel graag heen: ver weg van waar ik woonde en de fout in ging, ver weg van de leipe jongens van de straat. Ik heb echt geluk gehad man, bijna verprutste ik het voor mezelf door positief te testen op blowen. Ik was zo zenuwachtig! Maar daardoor kwam in plaats van Moria de bajes weer in beeld. Ik snapte: mijn leven gaat echt fout lopen zo! Ik belde in paniek met Moria, niet wetende dat ik Daniela aan de lijn kreeg, die later mijn begeleider zou worden.

Phoenix' nieuwe huis

Ik heb 2,5 jaar vastgezet, dat is een lange tijd. Het verandert je. Niemand was er daar voor me, van mijn oude kameraden tenminste. Mijn familie was er wel, zij steunen me, en nog steeds. Mijn ouders zijn gevlucht uit Irak toen ik een kind was, ik ben van Koerdische afkomst. Ik ben de enige van mijn familie die 'onaangepast gedrag' vertoont – ze zullen nooit hardop zeggen dat ik een strafblad heb, dat is een schande.

Daniela is oprecht, daar houd ik van. Ik was het niet, één keer is ze echt pissig op me geworden. Dankzij haar durf ik eerlijker te zijn. Ik geloof in het universum: de dingen die je doet komen terug, de goede en de slechte. Maar je moet wel het goede durven doen en dat gaat niet vanzelf.

Na een maand bij Moria had ik al een baan, met behoud van uitkering. Ik kon in de keuken van een bejaardenhuis gaan werken. Moria hielp me met geld omgaan als een volwassene: als ik nu naar mijn achterzak graai, vraag ik mezelf af: is dit een primaire of secundaire uitgave?

Het werk als kok ligt me, ik kan, als ik ergens voor ga, heel hard en heel precies werken. Dat zie je ook in het huisje dat ik nu aan het opknappen ben: het moet echt goed worden.

Mijn collega's gaven me de kans om mee te doen met allerlei workshops en steeds beter te worden als kok. Mijn contract bij een restaurant in Nijmegen is net met een jaar verlengd. Ik kan vooruit! Ik ben trots op wat ik nu heb opgebouwd.

Wat Moria goed doet is dat ze duidelijke regels hebben, maar altijd met je in gesprek gaan. Ze nemen je serieus, als man, en stoppen echt energie in je.

Mijn keuze voor een ander leven is een innerlijke geweest. Ik heb wat er over was van mij naar me toegehaald, heb hulp gekregen en ben aan het werk gegaan. Maar dan nog heeft het bijna twee jaar geduurd om hier te komen!

De naam Phoenix is gefingeerd (maar past wel goed).

werken aan vrijheid

Stichting Moria

Louiseweg 12

6523 NB Nijmegen

T: 024 329 76 80

F: 024 329 76 89

E: info@stichtingmoria.nl

W: www.stichtingmoria.nl

www.werkenaanvrijheid.nu

Tw: <http://twitter.com/stichtingmoria>

Fb: <https://www.facebook.com/stichtingmoria>

IBAN: NL27 RABO 0135 8953 08

Stichting Moria ziet (ex-)gedetineerde jongvolwassenen met andere ogen. Door opvang, begeleiding en voorlichting wil Moria met én voor hen werken aan een nieuw toekomstperspectief. Moria is erkend door het Ministerie van Veiligheid en Justitie. De Stichting is een initiatief van de Fraters Maristen, de Zusters van Julie Postel en de Fraters van Utrecht, en wordt financieel en moreel ondersteund door congregaties, fondsen en 2000 particuliere donateurs.